

S. Sayısı : 4

Varlık vergisi kanunu lâiyhası ve Muvakkat encümen mazbatası (1/877)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/4067

9 . XI . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Servet ve fevkalâde kazançlar üzerinden alınacak vergi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 . XI . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler

Bağlı kanun lâiyhasında, gelir ve varlık sahiplerinin varlıkları ve fevkalâde kazançları üzerinden almak ve bir defaya mahsus olmak üzere fevkalâde bir mükellefiyet tesis olunmaktadır.

Bu mükellefiyete tabi tutulacak olanlar dört zümreye ayrılmıştır:

1) Kazanç vergisi mükellefleri ile bu vergiden muaf olmakla beraber buhran vergisine tabi tutulan bir kısım mükellefler, 2) Kazancı olan çiftçiler, 3) Muayyen bir gayri safi iradın veya kıymetin fevkinde binaları ve arsaları bulunanlar, 4) Bu zümrelerin dışında kalan ve 1939 senesinden beri ticaret ve sanatla uğraştığı halde lâiyhanın meriyete gireceği tarihte işlerini bırakmış bulunanlar.

Şu tasnif dahilinde vergi, kazanç ve gelir sahiplerini ve daha ziyade iktisadi şartların darlığından doğan güçlükleri istismar ederek yüksek kazançlar elde ettikleri halde kazançları ile mütenasip derecede vergi vermiyenleri istihdaf etmekte ve içinde bulunduğumuz fevkalâde vaziyetin icap ettirdiği fedakârlığa, bunları da kazanç ve kudretleriyle mütenasip bir derecede iş-tirak ettirmek maksadını gütmektedir.

Mükelleflerin malî istitaatını, âzasının ekseriyeti ticaret ve ziraat odaları ve belediye meclisleri âzası gibi halk mümessillerinden tereküp eden komisyonlar tâyin edecektir.

Lâiyhanın esaslı noktaları bundan ibaret olup verginin tarh ve tahsili hakkında da icap eden hükümler dereedilmiş bulunmaktadır.

Muvakkat encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat encümen

Esas No. 1/877

Karar No. 2

11 . XI . 1942

Yüksek Reisliği

Maliye vekâleti tarafından hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 9 . XI . 1942 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Varlık vergisine dair kanun lâyihasının Adliye, Bütçe, İktisat ve Maliye encümenlerince seçilecek beşer âzadan müteşekkil bir Muvakkat encümünde tetkiki, Umumî Heyetin 11 . XI . 1942 tarihli toplantısında karar altına alınması üzerine bu karara tevfikân toplanan Encümenimiz adı geçen kanun lâyihasını Başvekil ve Maliye vekilinin huzuriyle tetkik ve müzakere ederek aşağıda arzolunan neticelere varmıştır:

Servet ve gelir sahiplerinin varlık ve fevkalâde kazançları üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere alınması teklif olunan verginin, umumî hatları lâyihanın mucip sebeplerinde beyan olunan esaslar dairesinde tesis ve cibayeti lüzumu, Hükûmet tarafından Encümenimize verilen izahat neticesinde vuzuhla belirilmiş olduğundan lâyiha, heyeti umumiyesi itibariyle ve reylerin ittifakiyle kabule şayan görülerek birinci, ikinci üçüncü, yedinci, on ikinci, on üçüncü ve on dördüncü maddelerde daha ziyade tatbikata taallük eden bazı değişiklikler yapılmıştır. Birinci maddede yapılan değişiklik iş kelimesi yerine servet kelimesinin ikamesinden ibarettir. Bu suretle gelir ve kazanç sahipleriyle alehtlâk kanunun şumulüne giren mükellefler daha umumî bir ibare ile ve herhangi bir tereddüde mahal vermeyecek şekilde ifade edilmiş bulunmaktadır.

Varlık vergisine tabi olan mükelleflerden bahis olan ikinci maddenin A ve B fıkraları aynen kabul edilmiş, C fıkrasında vergi mevzuuna dahil arsa kıymeti on beş bin liradan beş bin liraya indirilmekle beraber arsanın şehir ve kasabalarda bulunması, ticaret ve sanat işlerinde kullanılmak üzere kiralanabilmesine dair olan kayıtlar kaldırılmıştır Bundan başka aynı maddenin C ve D fıkralarının maksadı tamamen ifade edecek şekilde yeni baştan tanzimi ve meslekleri, tacir, ko-

misyoncu, tellâl veya simsar olmadığı halde 1939 senesindenberi velev bir defaya münhasır olsa bile ticarî muamelelere tavassut ederek komisyon veyahut tavassut mukabili olarak her ne nam ile olursa olsun para veya ayniyat alanların da vergi mükellefleri arasına idhali verginin tesis maksadına uygun görülmüştür. Üçüncü maddenin birinci fıkrası muhtelif mükellefiyet zümrelerinden iki ve daha ziyadesine dahil olanlar hakkında yapılacak muameleyi açıkça göstermektedir. Umumî, mülhak ve hususi bütçelerle belediye bütçelerinden ve 3659 sayılı kanuna tabi müesseselerden tahsisat, maaş ve ücret alanlarla kadroya müsteniden yevmiye ile i stihdam edilenlerin varlık vergisinden istisnaları, kendilerine temin etmekte oldukları kazanç hadlerine nazaran yerinde bir tedbirdir. Şukadarki bu gibilerin ikinci maddenin A, B, C, D fıkraları Lük-müne giren mükellefiyetleri baki olduğuna göre fıkranın herhangi bir iltibase mahal vermeyecek şekilde kaleme alınması tercihe şayan görülmüştür.

İkinci maddede yazılı servet ve kazanç sahiplerinin mükellefiyet derecelerini tesbit etmek üzere her vilâyet ve kaza merkezinde mahallin en büyük mülkiye âmirinin reisliği altında en büyük mal memurundan ve ticaret odalarıyla belediyelerce kendi âzaları arasından seçilecek ikişer âzadan müteşekkil bir veya müteaddit komisyon kurulmaktadır. Buna dair olan yedinci maddeye ticaret odası bulunmayan yerlerde bu odanın seçeceği âzalar yerine kimlerin ve nasıl seçilecekleri hakkında bir fıkra ilâvesi bu gibi yerlerde komisyonların kolayca teşkiline imkân verir. 12 ve 13 ncü maddelerde yapılan ibare değişikliği ve ilâveler 11 nci madde ile tenazur ve ahengi temin bakımından faydalı görülmüştür.

Lâyiha yukarıda arzedilen tadillerle Umumî

Heyetin tasvibine arzedilmek ve mevzuun ehemmiyetine binaen müstacelen müzakere edilmek ricasiyle Yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat En. R. Mu. En. M. M.

Çorum Zonguldak

İsmet Eker Şinasi Devrin

Kâtip

İstanbul Afyon K. Antalya

I. Hakkı Ülkmen İzzet Akosman N. Esud Sumer

Bingöl Bursa

F. Fikri Düşünsel Dr. Galib Kahraman

Giresun

İsmail Sabuncu

Kayseri

Faik Baysal

Konya

Galip Gültekin

Manisa

Faik Kurdoğlu

Tokad

Cemal Kovalı

İsparta

Mükerrem Karaagaç

Kayseri

Ömer Taşcıoğlu

Malatya

M. Nedim Zıncı

Rize

Kemalettin Kamû

Trabzon

Faik Barutçu

Rize

Fuad Sirmen

Urfa

H. Sami Sar

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Varlık vergisi hakkında kanun lâyihası

1. Verginin mevzuu

MADDE 1. — İş ve kazanç sahiplerinin servetleri ve fevkalâde kazançları üzerinden alınmak ve bir defaya mahsus olmak üzere (Varlık vergisi) adı ile bir mükellefiyet tesis edilmiştir.

MADDE 2. — Varlık vergisi aşağıda yazılı zümrelere dahil olanlardan alınır:

A) 2395 ve 2728 sayılı kanunlarla ek ve tadilleri mucibince mükellef bulunanlar;

B) Büyük çiftçiler (Büyük çiftçiden maksat, işinin idaresine ve vüsatma hâlel getirmeksizin bu mükellefiyeti ifa edebilecekleri bu kanunda yazılı komisyonlarca tesbit edilenlerdir).

C) Uhdelerinde bulunan binaların bir yıllık gayri sâfi iradı yekûnu (2 500) liradan ve şehir ve kasabalarda ticaret ve sanat işlerinde kullanılmak üzere kiralanabilecek olan arsalarının kıymeti on beş bin liradan yukarı bulunan ve bu miktarların tenzilinden sonra mütebaki irat ve kıymetlerle bu vergiyi verebileceği komisyonlarca kararlaştırılanlar;

D) Yukarıki fıkralar dışında kalan ve 1939 senesindenberi kazanç vergisine tabi bir iş ve teşebbüsle uğraştığı halde bu kanunun neşri tarihinde işini terk, devir veya tasfiye etmiş bulunanlar.

MADDE 3. — İkinci maddede yazılı mükellefiyet zümrelerinden iki ve daha ziyadesine dahil olanlar bu zümrelerin her birinde ayrı ayrı mükellef tutulurlar.

Umumî, mülhak ve hususi bütçelerle belediye bütçelerinden ve 3659 sayılı kanuna tabi müesseselerden tahsisat, maaş ve ücret alanlarla kadroya müsteniden yevmiye ile istihdam edilenler (a) fıkrasındaki mükellefiyete tabi olmayıp yalnız (B ve C) fıkraları mevzuuna gir-

MURVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Varlık vergisi hakkında kanun lâyihası

1. Verginin mevzuu

MADDE 1. — Servet ve kazanç sahiplerinin servetleri ve fevkalâde kazançları üzerinden alınmak ve bir defaya mahsus olmak üzere (Varlık vergisi) adıyla bir mükellefiyet tesis edilmiştir.

MADDE 2. — Varlık vergisi aşağıda yazılı zümrelere dahil olan hakikî ve hükmi şahıslardan alınır:

A) 2395 ve 2728 sayılı kanunlarla ek ve tadilleri mucibince mükellef bulunanlar;

B) Büyük çiftçiler (Büyük çiftçiden maksat, işinin idaresine ve vüsatına hâlel getirmeksizin bu mükellefiyeti ifa edebilecekleri bu kanunda yazılı komisyonlarca tesbit edilenlerdir);

C) Uhdelerinde bulunan binaların ve hisseli ise hissedarlarının hisselerine düşen bir yıllık gayrisâfi iradı yekûnu 2 500 liradan ve arsalarının vergide mukayyet kıymetleri 5 000 liradan yukarı bulunan ve bu miktarların tenzilinden sonra mütebaki irat ve kıymetlerle bu vergiyi verebileceği komisyonlarca kararlaştırılanlar;

D) 1939 senesindenberi 2395 veya 2728 sayılı kanunlar mucibince vergiye tabi bir iş ve teşebbüsle uğraştığı halde bu kanunun neşri tarihinde işini terk, devir veya tasfiye etmiş bulunanlar;

E) Meslekleri tacir, komisyoncu, tellâl veya simsar olmadığı halde 1939 senesindenberi velev bir defaya munhasır olsa bile ticari muamelelere tavassut ederek komisyon veyahut tavassut mukabili olarak her ne nam ile olursa olsun para veya ayniyat almış olanlar;

MADDE 3. — İkinci maddede yazılı mükellefiyet zümrelerinden iki veya daha ziyadesine dahil olanlar bu zümrelerin her birinde ayrı ayrı mükellef tutulurlar.

Umumî, mülhak ve hususi bütçelerle belediye bütçelerinden ve 3659 numaralı kanuna tabi müesseselerden tahsisat, maaş ve ücret alanlarla kadroya müsteniden yevmiye ile istihdam edilenler yalnız bu maaş, tahsisat, ücret ve yevmiyelerinden dolayı ikinci maddenin A fıkrası

dikleri takdirde munhasıran bu fıkralar mucibince vergi verirler.

MADDE 4. — 1837 sayılı Bina vergisi kanununun 3 ncü ve 1833 sayılı Arazi vergisi kanununun 2 nci maddesinde sayılı bina ve arsa sahipleri, ikinci maddenin (C) fıkrasında yazılı mükellefiyetten muaf tutulur.

MADDE 5. — Vergi, hakiki ve hükmi şahıslar namlarına tarholunur ve eshamlı ve eshamsız şirketlerde hisseye bakılmaksızın şirketlerin menkul ve gayrimenkul varlığının tamamı üzerinden alınır.

2. Verginin miktarı

MADDE 6. — 7 nci maddede yazılı komisyonlar, ikinci maddede yazılı mükelleflerin mükellefiyet derecelerini, her mükellef namına 1941 yılında ve ticaretini terk, devir veya tasfiye etmiş olanlar için terk, devir veya tasfiyeye tekaddüm eden son yılda tarhedilmiş veya tahakkuk ettirilmiş vergi miktarlarını, çiftçilerde mükellefin zirai vaziyetini ve gayrimenkul sahiplerinde irat miktarlarını gözden geçirmekle beraber bunlarla mukayyet olmaksızın edinecekleri kanaate göre takdir ve tesbit ederler. Ancak 2395 sayılı kanunun 14 ncü madesi hükmü dairesinde kazanç beyannamelerine bilânço raptetmek mecburiyetinde bulunan anonim, komandit, limitet ve sermayesi üzerinden kazanç dağıtan kooperatif şirketlerin vergileri, 1941 takvim yılına veya ticarî yılına ve ticarethanelerini terk, devir ve tasfiye etmiş olanlar da terk, devir ve tasfiyeye tekaddüm eden son seneye ait safi kazancının yüzde ellisinden aşağı ve anonim şirketlerde yüzde yetmişinden yukarı olamaz.

İkinci maddenin (b) fıkrasında yazılı çiftçilerin mükellefiyetleri de varlıklarının yüzde beşini geçemez.

3. Verginin tarhi

MADDE 7. — İkinci maddede yazılı iş ve kazanç sahiplerinin mükellefiyet derecelerini tesbit etmek üzere her vilâyet ve kaza merkezinde mahallin en büyük mülkiye memurunun reisliği altında en büyük mal memurundan ve ticaret odalarıyla belediyelerce kendi âzası arasından seçilecek ikişer âzadan müteşekkil bir ve icabına

şimdiki mükellefiyete tabi değildirler.

MADDE 4. — Hükümetin teklifi dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. Verginin miktarı

MADDE 6. — Yedinci maddede yazılı komisyonlar, ikinci maddede yazılı mükelleflerin mükellefiyet derecelerini, her mükellef namına 1941 yılında ve ticaretini terk, devir veya tasfiye etmiş olanlar için terk, devir veya tasfiyeye tekaddüm eden son yılda tarhedilmiş veya tahakkuk ettirilmiş vergi miktarlarını; çiftçilerde mükellefin zirai vaziyetini ve gayrimenkul sahiplerinde irat ve vergi kıymeti miktarlarını gözden geçirmekle beraber bunlarla mukayyet olmaksızın edinecekleri kanaate göre takdir ve tesbit ederler. Ancak 2395 sayılı kanunun 11 nci maddesi hükmü dairesinde kazanç beyannamelerine bilânço raptetmek mecburiyetinde bulunan anonim, komandit, limitet ve sermayesi üzerinde kazanç dağıtan kooperatif şirketlerin vergileri, 1941 takvim yılına veya ticarî yılına ve ticarethanelerini terk, devir ve tasfiye etmiş olanlarda terk, devir ve tasfiyeye tekaddüm eden son seneye ait safi kazancının yüzde ellisinden aşağı ve anonim şirketlerde yüzde yetmişinden yukarı olamaz.

İkinci maddenin (B) fıkrasında yazılı çiftçilerin mükellefiyetleri de varlıklarının yüzde beşini geçemez.

3. Verginin tarhi

MADDE 7. — İkinci maddede yazılı servet ve kazanç sahiplerinin mükellefiyet derecelerini tesbit etmek üzere her vilâyet ve kaza merkezlerinde mahallin en büyük mülkiye memurunun reisliği altında en büyük mal memurundan ve ticaret odalarıyla belediyelerce kendi âzaları arasından seçilecek ikişer âzadan müteşekkil

göre müteaddit komisyonlar kurulur. En büyük mülkiye ve maliye memurları bu komisyonlarda bizzat bulunmakla mükelleftirler. Ancak komisyonların teaddüdü halinde vali ve defterdarlar tensip edecekleri memurları tevkil edebilirler ve kendileri de icabına göre istedikleri komisyonlarda bulunabilirler.

Komisyonların, büyük çiftçileri tesbit için yapacağı toplantılarda ticaret odası yerine ziraat odalarınınca müntahap iki âza ve ziraat odası bulunmayan yerlerde belediyelerce seçilecek ziraattan anlar iki âza komisyona iştirak eder.

Komisyon kararları ekseriyetle verilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf tercih edilir.

MADDE 8. — Komisyonlar, şirketlerin mükellefiyetlerini tesbit ettiği sırada şirketlerin de servetleri derecesini ve fevkalâde kazançlarını araştırarak bunların da mükellefiyetlerini takdir

MADDE 9. — Komisyonlar, muhtelif zümrelerinin mükellefiyet derecelerini tesbit işini on beş gün içinde intaç ile mükelleftirler. Bu müddet zarfında işini bitiremeyen komisyonların memur olmayan âzası değiştirilerek yerlerine son mebus intihabında müntehibi sani olanlar arasından belediye reislerine seçilecek dörder zat alınmak suretiyle komisyonların âzası tamamlanır.

MADDE 10. Mükelleflerin tesbiti sırasında komisyonlarca unutulmuş olanların isimleri komisyonların dağılmasından itibaren en geç iki ay içinde varidat dairelerince tesbit olunarak 7 nci madde hükmü dairesinde yeniden teşkil edilecek komisyonlara bildirilir. Komisyonlar azamî on beş gün içinde bu mükelleflerin vergi miktarlarını kararlaştırmağa mecburdurlar

4. Verginin tebliğ ve tahsili

MADDE 11. — Komisyon kararları, şehir ve kasabalarda veridat dairelerinin kapılarına ve köylere munasip mahallere listeler yapıştırılmak suretiyle ilân ve tebliğ olunur. Listelerin asıldığı, gündelik gazete çıkan yerlerde gazetelerle

bir ve icabına göre müteaddit komisyon kurulur. Ticaret odası bulunmayan yerlerde, bu odanın seçeceği âzalar yerine belediyece, hariçten ticaret ve ziraattan anlayanlar arasından iki âza seçilir.

En büyük mülkiye ve maliye memurları bu komisyonlarda bizzat bulunmakla mükelleftirler. Ancak birden fazla komisyon kurulan yerlerde tensip edecekleri memurları tevkil edebilirler, ve kendileri de icabına göre istedikleri komisyonlarda bulunabilirler.

Komisyonların, büyük çiftçileri tesbit için yapacağı toplantılarda ticaret odası yerine ziraat odalarınınca kendi âzaları arasından ve bulunmayan yerlerde belediyelerce hariçten ve ziraattan anlayanlar arasından seçilecek iki âza komisyona iştirak eder.

Komisyon kararları ekseriyetle verilir, reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf tercih edilir.

MADDE 8. — Hükûmetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükûmetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükûmetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

4. Verginin tebliğ ve tahsili

MADDE 11. — Hükûmetin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ve gündelik gazete çıkmıyan mahallerde belediye dellâlları marifetiyle halka ayrıca haber verilir.

Komisyon kararları nihâî ve kati mahiyette olup bunlara karşı idari ve adli kaza mercilerinde dâva açılmaz. Ancak bir mükellef namına aynı mükellefiyet mevzuundan dolayı mükerrer vergi tarh edilmiş olduğu takdirde bunlardan en yüksek olanı ipka edilerek diğerleri tarhiyatı yapan komisyonların vazife gördüğü mahallerin en büyük memuru tarafından mükelleflerin müracaatı üzerine silinir.

MADDE 12. — Mükellefler vergilerini talik tarihinden itibaren on beş gün içinde mal sandığına yatırmağa mecburdurlar.

On beş günlük müddetin geçmesini beklemeden mahallin en büyük mal memuru, lüzum gördüğü mükelleflerin menkul ve gayrimenkul mallarıyla alacak, hak ve menfaatlarının ihtiyaten haczine karar verebilir.

On beş günlük müddet içinde yatırılmıyan vergilerin Tahsili emval kanununa tevfikân tahsiline tevessül edilmekle beraber vergi miktarına müddetin dolmasından itibaren birinci hafta için yüzde bir ve ikinci hafta için yüzde iki zam olunur.

Talik tarihinden itibaren bir ay zarfında borçlarını ödemeyen mükellefler, borçlarını tamamen ödeyinceye kadar bedenî kabiliyetlerine göre askerî mahiyeti haiz olmayan umumî hizmetlerde veya belediye hizmetlerinde çalıştırılırlar. Bunlara istihdam edilecekleri işler için verilecek ücretin yarısı borçlarına mahsup olunur.

Üçüncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı olanlardan ikinci maddenin (b ve c) fıkralarında yazılı mükellefiyete tâbi olanlarla kadımlar ve elli beş yaşını mütecaviz erkeklerin borçları hakkında Tahsili emval kanunu tatbik edilmekle beraber bunlar da bedeni kabiliyetlerine göre memleketin herhangi bir yerinde çalıştırılabilirler.

Çalışma mecburiyetinin tatbik tarzı Hükümetçe hazırlanacak bir talimatname ile tâyin olunur.

Birinci fıkrada yazılı on beş günlük müddet içinde vergilerini vermeyen mükellefler, aynı müddet zarfında vergileri mikdarında banka teminat mektubu gösterdikleri veya Devlet es-

MADDE 12. — Mükellefler vergilerini, talik tarihinden itibaren on beş gün içinde mal sandığına yatırmağa mecburdurlar.

On beş günlük müddetin geçmesini beklemeden mahallin en büyük malmemuru lüzum gördüğü mükelleflerin menkul ve gayrimenkul mallarıyla alacak, hak ve menfaatlerinin ihtiyaten haczine karar verebilir.

On beş günlük müddet içinde yatırılmıyan vergilerin Tahsili emval kanununa tevfikân tahsiline tevessül edilmekle beraber vergi miktarına müddetin dolmasından itibaren birinci hafta için yüzde bir ve ikinci hafta için yüzde iki zammolunur.

Talik tarihinden itibaren bir ay zarfında borçlarını ödemeyen mükellefler borçlarını tamamen ödeyinceye kadar memleketin herhangi bir yerinde bedenî kabiliyetlerine göre askerî mahiyeti haiz olmayan umumî hizmetlerde veya belediye hizmetlerinde çalıştırılırlar. Ancak üçüncü maddenin son fıkrasında yazılı olanlardan ikinci maddedeki mükellefiyete tabi bulunanlarla kadınların ve elli beş yaşını mütecaviz erkeklerin borçları hakkında Tahsili emval kanunu tatbik edilmekle beraber bunlar çalışma mükellefiyetine tabi tutulmıyabilirler. Bu fıkra hükmüne göre çalıştırılanlara verilecek ücretin yarısı borçlarına mahsup olunur.

Çalışma mecburiyetinin tatbik tarzı Hükümetçe hazırlanacak bir talimatname ile tâyin olunur.

Birinci fıkrada yazılı on beş günlük müddet içinde vergilerini vermeyen mükellefler, aynı müddet zarfında vergileri miktarınca Hazine bono ve tahvilâtı veya banka teminat mektubu tevdi ettikleri takdirde bu mükellefler hakkında Tahsili emval kanununun ve çalışma mec-

ham ve tahvilâtı terhin ettikleri takdirde bu mükellefler hakkında Tahsili emval kanununun ve çalışma mecburiyetinin tatbiki bir ay müddetle geri bırakılır.

MADDE 13. — Kollektif şirketlere ait vergilerin icabı halinde ortakların ve komanditelerin şahsi mallarından istifası hususunda da Tahsili emval kanunu hükümleri tatbik olunmakla beraber ortak ve komanditeler çalışma mecburiyetine de tabi tutulabilir.

5. *Teminat*

MADDE 14. — Varlık vergisiyle mükellef tutulanların ikametgâhlarında ve gerek kendilerine, gerek karı veya kocasına veya kendileriyle birlikte oturan usul ve furuu ile ikinci derecede civar hısımlarına ait dükkân, mağaza, depo, ambar, fabrika ve imalâthanelerde veya bunlara benzer yerlerde bulunan bütün menkul mallarla tapuda veya vergide bunlardan herhangi biri namına kayıtlı olan gayri menkul mallar bu kanun mucibince alınacak vergi ve zamların kanuni teminatı hükmünde olup bu malların satılmasında da Tahsili emval kanunu hükümleri tatbik olunur. Verginin teminatını teşkil eden bu mallardan mükellefin kendisine veya karı ve kocasına ait olanlar hariç olmak üzere diğer mallar üzerine komisyonlarca verginin takdir ve tesbiti tarihinden itibaren bir sene zarfında ayrıca haciz konmadığı takdirde bu mallar üzerindeki teminat hükmü sona erer.

Mükelleflerin zilyedliği altında veya yukarıda yazılı mahallerde bulunan menkul mallara müteallik satış, temlik ve rehin iddiaları müteber sayılmaz ve bu nevi mallar hakkında dermeyan olunacak istihkak iddiaları dinlenemez.

Bu kanunun neşrinden mukaddem başlamış olan ve bir ilâma veya bu hüküm ve kuvvette noterlikçe tanzim edilmiş mukaddem tarihli resmî bir senede müstenit olmayarak yapılmış bulunan takip neticesinde icra dairelerince konulmuş olan ihtiyatî ve icrai hacizler bu teminat hükmüne halel vermez. Bu hacizler ancak vergi alacağının tahsilinden sonra bir ba-

huriyetinin tatbiki bir ay müddetle geri bırakılabilir.

MADDE 13. — Kollektif ve komandit şirketlere ait vergilerin icabı halinde ortakların ve komanditelerin şahsi mallarından istifası hususunda da Tahsili emval kanunu hükümleri tatbik olunmakla beraber ortak ve komanditeler çalışma mecburiyetine de tabi tutulabilirler ve on ikinci maddenin ikinci fıkrası hükmü bunlar hakkında da tatbik olunur.

Bu madde ile on ikinci maddede yazılı karar ve muameleler katî olup bunlara karşı idarî ve adlî kaza mercilerinde dâva açılmaz.

5. *Teminat*

MADDE 14. — Varlık vergisiyle mükellef tutulanların ikametgâhlarında, gerek kendilerine ve gerek karı veya kocalarına veya kendileriyle birlikte oturan usul ve furuğiyle kardeşlerine ait dükkân, mağaza, depo, ambar, fabrika ve imalâthanelerde veya bunlara benzer yerlerde bulunan bütün menkul mallarla tapuda veya vergide bunlardan herhangi biri namma kayıtlı olan gayrimenkul mallar bu kanun mucibince alınacak vergi ve zamların kanuni teminatı hükmünde olup bu malların satılmasında da Tahsili emval kanunu hükümleri tatbik olunur. Verginin teminatını teşkil eden bu mallardan mükellefin kendisine veya karı ve kocasına ait olanlar hariç olmak üzere diğer mallar üzerine komisyonlarca verginin takdir ve tesbiti tarihinden itibaren bir sene zarfında ayrıca haciz konmadığı takdirde bu mallar üzerindeki teminat hükmü sona erer.

Mükelleflerin zilyedliği altında veya yukarıda yazılı mahallerde bulunan menkul mallara müteallik satış, temlik ve rehin iddiaları müteber sayılmaz ve bu nevi mallar hakkında dermeyan olunacak istihkak iddiaları dinlenemez.

Bu kanunun neşrinden mukaddem başlamış olan ve bir ilâma veya bu hüküm ve kuvvette noterlikçe tanzim edilmiş mukaddem tarihli resmî bir senede müstenit olmayarak yapılmış bulunan takip neticesinde icra dairelerince konulmuş olan ihtiyatî ve icrai hacizler bu teminat hükmüne halel vermez. Bu haciz-

kiye kaldığı takdirde bu kısım hakkında infaz olunur.

Gayri menkullerin satışında bunların varlık vergisi mükellefiyeti ile ilişiği olmadığı alâkalı varidat dairesince tasdik edilmedikçe tapu daireleri tescil yapamaz. Yapılan tesciller hükümsüz sayılır.

6. *Müruruzaman*

MADDE 15. — 9 ve 10 ncu maddelerde yazılı müddet ve şartlar içinde tarhedilemeyen vergiler ,bu müddetler geçtikten sonra yeniden tarh ve tahsil edilemez.

Bu kanun mucibince tahakkuk ettirilmiş olan vergiler 1943 malî yılından itibaren beş yıl sonra tahsil olunamaz. Verginin tahsili için yapılacak her nevi takip muameleleri, müruruzamanı keser.

7. *Meriyet maddeleri*

MADDE 16. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeđe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

9 . XI . 1942

Bğ. V. Ad. V. M. M. V.

Ş. Saracoğlu H. Menemenciođlu A. R. Artunkal

Da. V. Ha. V. Ma .V.

R. Peker N. Menemenciođlu F. Ađral

Mf. V. Na. V. İ. V

Yücel A. F. Cebesoy Sırrı Day

S. İ. M. V. G. İ. V. Zr. V.

Dr. H. Alataş R. Karadeniz Ş. R. Hatipođlu

Mü. V. Ti. V.

F. Engin Dr. B. Uz

ler ancak vergi alacağıın tahsilinden sonra bakiye kaldığı takdirde bu kısım hakkında infaz olunur.

Gayrimenkullerin satışında bunların varlık vergisi mükellefiyeti ile ilişiği olmadığı alâkalı varidat dairesince tasdik edilmedikçe tapu daireleri tescil yapamaz. Yapılan tesciller hükümsüz sayılır.

6. *Müruruzaman*

MADDE 15. — Hükümet teklifinin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

7. *Meriyet maddeleri*

MADDE 16. — Hükümet teklifinin 16 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Hükümet teklifinin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.